

Zalecenie nr 5.

Minimalne użycie szkodliwych substancji i staranne przetwarzanie odchodów zwierzęcych zapewnia bezpieczny recykling składników odżywczych pochodzących z tych nawozów

- Należy zoptymalizować warunki chowu zwierząt (tj. wydajne praktyki zarządzania zdrowiem stada), tak aby antybiotyki i inne środki farmaceutyczne były stosowane tylko wtedy, gdy jest to konieczne.
- Pierwiastki śladowe należy stosować tylko zgodnie z potrzebami żywieniowymi zwierząt, aby zminimalizować ich wydalanie do nawozu zwierzęcego.
- Należy zapewnić higieniczną jakość odchodów zwierzęcych, zwłaszcza podczas przetwarzania nawozu z kilku gospodarstw i/lub w połączeniu z do-

datkowymi surowcami. Podczas przetwarzania, przechowywania i logistyki należy zachować środki ostrożności, aby zapobiec powtórnemu zanieczyszczeniu.

- Wspólne przetwarzanie osadu ściekowego i odchodów zwierzęcych nie jest zalecane, ponieważ ryzyko związane z pierwiastkami śladowymi, zanieczyszczeniami organicznymi i higieną jest zwykle wyższe w osadzie ściekowym niż w nawozie zwierzęcym.

Tło

Aby promować gospodarkę o obiegu zamkniętym i zmniejszyć zależność od importowanych, energochłonnych nawozów mineralnych, odchody zwierzęce w postaci nawozu muszą być wykorzystywane w sposób zrównoważony, ponieważ stanowią główną frakcją uboczną, bogatą w składniki odżywcze w regionie Morza Bałtyckiego. Odchody zwierzęce zawierają również pierwiastki śladowe, farmaceutyki i patogeny, które mają wpływ na ich bezpieczne użycie oraz stosowanie produktów bazujących na tego typu nawozach.

Farmaceutyki

Odnośnie środków farmaceutycznych wyrażono pewne obawy związane ze zdrowiem ludzi dotyczące działania antybiotyków i ich metabolitów wynikające z możliwych zanieczyszczeń łańcucha pokarmowego przez wypas zwierząt lub stosowanie nawozów zwierzęcych na polach uprawnych. Antybiotyki zawarte w odchodach zwierzęcych mogą przyczyniać się do rozwoju i rozprzestrzeniania się drobnoustrojów odpornych na antybiotyki, stanowiących globalny problem dla ludzi, zwierząt i środowiska. Ponadto, również inne farmaceutyki mogą powodować zagrożenia. Na przykład środki przeciwpierwotniakowe mogą gromadzić się w glebie i powodować toksyczne skutki dla roślin.

Pierwiastki śladowe

Niektóre pierwiastki śladowe są używane jako dodatki do pasz. Chociaż stężenia pierwiastków śladowych w odchodach zwierzęcych są zwykle niskie, często są na wyższym poziomie niż w nawozach mineralnych, co

prowadzi do wyższej rocznej podaży do gleby. Dlatego nadmierne stosowanie typu nawozów może prowadzić do gromadzenia się pierwiastków śladowych w glebie, a pierwiastki te mogą potencjalnie trafić do łańcucha pokarmowego i cieków wodnych, powodując zagrożenie zarówno dla środowiska, jak i zdrowia ludzi.

Przetwarzanie nawozu zwierzęcego

Technologie przetwarzania odchodów zwierzęcych mają różny wpływ na zanieczyszczenia i patogeny. Technologia przetwarzania wpływa na stężenie pierwiastków śladowych w powstałym produkcie nawozowym z powodu np. usunięcia wody, a następnie skoncentrowania niepożądanych pierwiastków śladowych. Pierwiastki śladowe mogą również pochodzić z surowców towarzyszących wprowadzanych do procesu przetwarzania nawozów.

Technologie przetwarzania mogą częściowo lub całkowicie usuwać związki antybiotykowe z powstałych nawozów na bazie odchodów zwierzęcych, w zależności od zastosowanej technologii.

Gdy odchody zwierzęce z kilku gospodarstw są przetwarzane w tym samym zakładzie przetwórczym z innymi surowcami lub bez, istnieje ryzyko rozprzestrzeniania się patogenów, chorób roślin i gatunków inwazyjnych z jednego gospodarstwa do drugiego, o ile nie zostanie zastosowana higienizacja.

Realizacja

Rozporządzenie UE (2019/6) w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych

ograniczy od stycznia 2022 r. profilaktyczne stosowanie antybiotyków do wyjątkowych przypadków i metafilaktyczne stosowanie (tzn. leczenie grupy zwierząt w przypadku, gdy tylko jedno ma objawy infekcji), gdy ryzyko rozprzestrzenienia się infekcji lub choroby zakaźnej w grupie zwierząt jest wysokie i nie są dostępne żadne inne odpowiednie alternatywy.

Rozporządzenie UE w sprawie produktów nawozowych (UE 2019/1009) reguluje m.in. warunki przetwarzania, stężenia pierwiastków śladowych i WWA oraz patogeny w produktach podczas udostępniania nawozów

na rynku wewnętrznym UE. Aby zapewnić wysoką jakość nawozów, rozporządzenie UE w sprawie nawozów powinno być przestrzegane jako wymóg minimalny w przypadku wszystkich nawozów nawet jeśli nie były one przeznaczone na rynki wewnętrzne UE.

Rozporządzenie UE w sprawie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego (1069/2009) określa przepisy sanitarne. Aby stale aktualizować wiedzę i przepisy dotyczące bezpieczeństwa, potrzebne są dalsze badania dotyczące kolejnych kwestii, takich jak odporność na antybiotyki i technologie przetwarzania nawozu zwierzęcego.

